

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 107

Maribor, ponedeljek 12. maja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409
Vrsta mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Panevropsko gibanje

Včeraj in danes so v Berlinu velike panevropske manifestacije, kongres, katerega se udeležujejo poleg znanega propagatorja panevropske ideje, grofa Coudenhove-Calergi, tudi najuglednejši zastopniki panevropskega gibanja iz raznih evropskih in tudi drugih držav: Francoza Loucheur in Painlevé, Španec Alvarez, Jugosloven dr. Ninčić in mnogi drugi.

Panevropski pokret je tekom zadnjih mesecev stalni predmet razprav v raznih evropskih in tudi drugih listih. Tudi je tekom zadnjih mesecev znatno napredoval in zaznamuje bistvene uspehe, ki jih je predvsem prislužiti Briandovi inicijativi in njegovega načrta.

V raznih državah so se ustanovili narodni odbori za propagando in študij panevropske ideje, tako na Norveškem pod častnim predsedstvom Kristijana Nansena, na Finskem pod ministrom Procopejem, v Rumuniji pod Lahovarijem, v Avstriji pod dr. Seipom, na Češkoslovaškem pod dr. Benešem in tudi v Jugoslaviji pod dr. Korošcem. V glavnem panevropskem odboru so tudi Venizelos, Titulescu, Caillaux, Daladier itd.

Ideja ustanovitve »evropskih združenih držav« se je pojavila idealno že pred 300 leti, nekoliko konkretnije pa pred desetimi leti. Popolnoma konkretno pa je stvar zagrabil Briand, ki je sprožil idejo na lanskim konferenci v Ženevi pred delegati 26 evropskih držav in ki bo v najkrajšem času razposlal tudi vsem tem državam okoliščino o vprašanju gospodarskega in političnega sodelovanja evropskih držav. Nameraval je to storiti že pred novo ženevsko konferenco, ki se je sestala danes 12. t. m. Vendar izgleda, da so to preprečila na londonski konferenci nastala nesoglasja med Francijo in Italijo radi pomorskih odnosov.

Znani francoski publicist Jules Sauerwein, ki je poznan tudi pri nas kot velik prijatelj naše države, je te dni objavil zanimiv članek pod naslovom: »Je-li Panevropa mogoča?« Po njegovem mnenju bosta glavni Briandovi vprašanji: ali smatrajo interesirane države, da je možna njih politična federacija, in če, v kakšni obliki, ter drugič, ali si žele gospodarske federacije Evrope in na kak način se naj realizira?

Briand bo po njegovem mnenju že tudi sam podrobno definiral cilje Panevropo, kakor si jih on predstavlja, in pa metode, ki naj vodijo do cilja. Evropa, ki je prebrodila strašno Golgato vojne in njenih posledic, ki se — niti v zmagovitih, še manj pa v premaganih državah — še ni mogla ozdraviti ne gospodarsko in ne politično, ki se vedno zvija v težkih krizah, ki je še vedno polna nezaupanja države napram državi, kar zadržuje azorožitveno akcijo, ki je razorana od sovraštva med posameznimi razredi prebivalstva; ta Evropa naj bi

Panevropsko vprašanje pred Svetom Društva narodov

DR. MARINKOVIĆ PREDSEDUJE SEDANJEMU ZASEDANJU. — VAŽNA ZAKULISNA POGAJANJA MED POSAMEZNIMI DRŽAVAMI.

ŽENEVA, 12. maja. Pod predsedstvom jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Marinkovića je bilo davi otvorjeno 59. zasedanje Sveta Društva narodov. Kakor se zatrjuje v tukajšnjih poučenih krogih, bo trajalo zasedanje 4—5 dni. Prvič, odkar je umrl dr. Stresemann, zastopa Nemčijo v Ženevi novi nemški zunanji minister dr. Curtius. Navzoči so dalje i francoski zunanji minister Briand, angleški zunanji minister Henderson, italijanski zunanji minister Grandi in poljski zunanji minister Zaleski.

Na dnevnem redu so nekatera manj važna vprašanja, mnogo važnejša pa bodo zakulisna pogajanja, ki se bodo vršila med posameznimi v Ženevi zbranimi državniki. Gre predvsem zlasti za pogajanja med Briandom in Grandijem, pri katerih naj bi se s posredovanjem angleškega zunanjega ministra Hendersona izvršil poizkus, da se reši v Londonu še nerešeno vprašanje francosko-italijanske omejitve oboroževanja na morju.

Zelo važna bodo tudi pogajanja med nemškim zunanjim ministrom dr. Curtiusom in poljskim zunanjim ministrom Zaleskim, ker obstoja med Nemčijo in

Poljsko radi nemške carinske politike, ki onemogoča poljski uvoz v Nemčijo, precejšnja napetost.

Najvažnejša točka dnevnega reda sedanjega Sveta Društva narodov pa je vsekakor Briandova vprašalna pola o mnenju posameznih vlad o možnosti ustvaritve Zedinjenih držav Evrope. Pri tej priliki bo Briand predložil odgovore, ki jih je dobil od posameznih kabinetov. Sedaj se bo ugotovilo, v koliko je ideja Panevropo dozorela in ali je v doglednem času sploh mogoče misliti na to, da bi prišlo do tesnejšega gospodarskega sodelovanja narodov.

Zanimiva bo dalje razprava o predlogu varnostnega komiteja glede preprečenja oboroženih konfliktov med člani Društva narodov. Komisija je predložila dva načrta, po katerih naj se člani Društva narodov zavežejo, da se bodo ravnali po določilih pogodbe o Društvu narodov in na poziv takoj ustavili vse sovražnosti. Toda Angleži so mnenja, da more segati ta obveznost samo tako daleč, kakor dopušča to varnost posameznih držav.

Krvav dogodek v Borštu pri Trstu

TRST, 12. maja. V Borštu, sedaj San Antonio in Bosco, se je v noči od petka na soboto odigrala krvava drama. Okrog 10. zvečer sta vdrla dva maskirana moška v gostilno »Pri profesorju«. Lastnik Marangoni je z mehanikom Bertinijem iz Rima ravno igral karte. Nenadoma so se odprla vrata. Ko je gospa Marangoni stopila k vratom, jo je eden od neznancev zgrabil za roko in potisnil po stopnicah. Oba zločinca sta nato vdrla v sobo in oddala proti lastniku in njegovemu gostu več revolverjskih strelcev. Marangoni se je zgrudil takoj mrtev, Bertini, ki je bil ranjen na desni roki, pa se je napravil mrtvega. Med tem je skočila gospa Marangoni na cesto in klicala na pomoč. V veži nahajajoči se pomočniki banditov so jo ubili z revolverjskimi streli. Lastnik gostilne in njegova gospa sta takoj podlegla poškodbam. Bertinija pa so prepeljali v bolnico. Marangoni je bil tajnik

fašistovske organizacije v Borštu. Zločincem se je po krvavem dejanju posrečilo pobegniti.

Velika bitka na Kitajskem

LONDON, 12. maja. Boji, ki se bijejo sedaj na Kitajskem, so po poročilih »Sunday Expressa« najbolj krvavi, kar jih je bilo v zadnjih letih. Na eni strani je armada 700.000 mož pod vodstvom generalov Fengjusianga in Jenšisuana, na drugi pa maršal Čangkajšek, čegar armada šteje 500.000 mož. Nacionalisti imajo sedaj 10.000 mrtvih in ranjenih, 15.000 vojakov pa je bilo ujetih.

Oboroževanje Amerike na morju

WASHINGTON, 12. maja. Načelnik mornariške komisije reprezentantske zbornice, poslanec Bratten, je pravkar izdal načrt za bodoči ameriški

se končno zavedla svojega položaja. Predvsem mora biti jasen pojem, kaj se naj razume pod evropsko federacijo. Ali naj bodo to res združene države, za katere je panevropski apostol Coudenhove-Calergi že izdelal ustavo, s svojim zveznim parlamentom, zveznim sodiščem, zvezno policijo, kakor je to v večje ali manjše zadovoljstvo v Washingtonu za Zedinjene države S. A.? Jules Sauerwein je mnenja, da gre ta panevropski apostol nekoliko predaleč, kakor so razni idealisti že skozi 300 let na isti način pridigali in propagirali to idejo. Saj je že celo princ Louis Napoleon, predno je postal cesar, govoril navdušene besede o združenih državah Evrope.

Treba se držati v mejah razuma. Evropske narode, ki imajo še vedno predsodke, da jih ločijo med seboj življenski interesi, treba zblížati v pre-

pričanju, da so interesi, ki jih ločijo, sekundarne narave, in da je ono, kar jih veže, bistveno in vitalno. Ako se zmanjšajo carinske težkoče, ako se valute spremenijo na skupni imenovalec, bo seveda nekaj časa trpelo nekaj producentov in konsumentov. Danes te skupine, dasi so v manjšini, obvladujejo položaj. Evropska federacija ne more pomeniti zblížanja po kakih predpisanih obliki, ampak prosto izmenjavo misli o vzajemnih interesih, da se tako omogoči bodoče zblížanje.

Seveda treba poudariti, da to gibanje ni naperjeno proti nikomur, ne proti Ameriki, in tudi ne proti Rusiji. Ne babilonski stolp, ki sega v oblake, ampak priprosta, a solidno zgrajena stavba evropske federacije, ki naj reprezentira krog 150 milijonov duš, to bodi Panevropa!

brodovni program. V načrtu je že gradnja novih edinic v smislu londonske paritetne pogodbe in sicer za 240 tisoč ton. Od teh odpade: 37.500 ton na lahke križarke, 55.000 ton na rušilce, 42.100 ton na podmornice in 69.000 ton na letalske matične ladje. Ves gradbeni program bi se mogel izvršiti v osmih letih in bo razen že dovoljenih 439 milijonov pogoltnil še 479 milijonov dolarjev. Proti temu načrtu nameravajo nastopiti številni poslanci in se celo domneva, da je njegova predčasna objava samo političen manevar.

Strašen potres v Perziji

LONDON, 12. maja. Po poročilih iz Teherana so potegnili dosedaj izpod razvalin mesta Aserbejdžana, katero je potres popolnoma porušil, 2103 trupel. Na tisoče ljudi je brez strehe. Med žrtvami so številni Armenci. Vlada je odposlala v ponesrečene pokrajine močne vojaške oddelke za vzdrževanje reda in vrh tega velike zaloge živil in drugih potrebščin.

Majski čari

Maj je v deželi. Kaj bi mu pisali do brodošlico, ko so ga vsa srca zaželela?! Meščanu so čari maja odkriti le ob nedeljah in ob redkih prostih urah delavnikov, če ne dežuje...

Majsko jutro na Kalvariji. Kdo bi ob takih jutrih lenaril v postelji? — »Ven, le ven v naravo prosto!« poje šolarska pesem. Po muhastem aprilu sta prišla v deželo smeh in radost maja, ki povsod samo cvetje trosi in srečo nosi tudi v srca, ki niso vajena ljubezni. Smeh in veselje, izpolnjene tihe želje in nada, da v samoto hrepenečih ur zapoje — trubadur.

Po cerkvah imajo šmarnice. Zjutraj in zvečer. Mamice, tetke in pobožne ženske hodijo v cerkve in takrat pozabijo na vse. A deklice? V parku, v Tomšičevem drevoredu, pod Kalvarijo, na Kamniški cesti, pod Piramido, pri treh ribnikih jih najdeš in oči so vsem polne majskega sijaja.

»Kaj nam pa morejo, če smo mladji?« — Drevje je v cvetju, popki so se razpočili, livade zelene, ptički pojo, vmes pa tulijo kakor lačne hijene rezke sirene okoliških tvornic...

Majsko jutro. — Zarja spava za gorami; drobne ptičke jo bude... Overturo intonirajo pridne lastavice, prve med prvimi. Kdo bi spal ob takih jutrih?!

Na vzhodu vzhaja solnce. Najprej obise planinske grebene, potem dolino. Ko vse to gledaš, ne veš, kam bi pogledal. Od vsepovsod ti odmeva na ulio pesem, katere pomena in smisla ne poznaš; samo podzavestno čutiš, da trkajo na tvojo dušo nevidni prsti, ki brenkajo ob nevidne strune, pojoče: »Ljubi maj, krasni maj!«

V dolini kruta, vsakdanja realnost, tuleče sirene in na kuluk hiteče množice — na planini solnce majsko, ki srebe dnevne skrbi in brige.

Prenovljeni gasilni dom.

Na prizadevanje stavb. nadsvetnika inž. Černeta se je preuredil naš gasilski dom tako, da je shramba številnega orodja v zelo okusno poslikanih prostorih. Razun tega je tvrdka Heričko darovala lep kip sv. Florijana, ki bo postavljen v pročelju prostorne orodjarne. Trenutno se nadaljujejo dela za popravo vseh prostorov v modernem in praktičnem smislu.

Lepa pomladanska slavnost na Kozjaku

OTVORITEV PLANINSKEGA ZA VETIŠČA NA KOZJAKU.

Včeraj jutraj je bila pri koroškem vladu od Maribora naprej pa do Brezna pravcata mobilizacija planincev: blizu 300 oseb broječa kolona izletnikov se je vila od breznega kolodvora proti Breznu in od tam čez Remšnik k Sv. Pankraciju ob avstrijski meji, 900 m visoko, kjer je mariborska podružnica SPD včeraj otvorila svojo novo planinsko postojanko. Sv. Pankracij je preskrbel najlepše in najprijetnejše vreme: jutraj še nekoliko hladneje, tako da so izletniki v prijetnem hladu lahko absolvirali blizu dvurno pot od Brezna do Sv. Pankracija. Tam gori pa se je odprl planinski svet v žarkih pomladanskega solca, ki je okrog poldneva celo prav dobro pripekalo. S polno pravico so včeraj proglasili planinci sv. Pankracija za svojega patrona.

Od Remšnika naprej, so se dolinskimi izletnikom začele pridruževati stotine domačega ljudstva, zakaj pri Sv. Pankraciju je bila včeraj cerkvena slovesnost. Prišlo je pa tudi veliko ljudstva iz sosedne Avstrije, celo pevski zbori. Tako je izgledalo okrog 10. ure dop. krog cerkve sv. Pankracija kakor v mravljišču, gotovo nad tisoč ljudi je mirgelo sem in tja.

Ob 10. je opravil remšniški župnik g. Pavlič kot domačin ob asistenci predsednika Aljaževega kluba g. dr. Jeharta slovesno mašo, nato pa je ob 11. izvršil blagoslovljenje nove planinske postojanke in v lepem nagovoru opisal velik pomen dneva. Vrstili so se še razni govori. Predsednik mariborske podružnice SPD g. dr. Senior je na eni strani pozdravil

razne odlične oficijelne in tudi vse ostale goste iz naše in sosedne države, ter izrekel zahvalo vsem, ki so pripomogli do otvoritve nove planinske koče, prve na obmejnem Kozjaku, predvsem domačemu župniku, ki je društvu z vneto željo na roko. Prof. g. dr. Jehart je kot predsednik Aljaževega kluba obljubil klubovo sodelovanje tudi na tej novi planinski točki. Spregovorila sta še g. prof. Baš imenom kluba »Meja« in g. dr. Bergoč imenom pevskega društva »Jadrane«, ki je pohitelo včeraj z lepim zborom na Sv. Pankraciju in ves dan razveseljevalo narod z lepo slovensko pesmo.

Po oficijelnem delu slavnosti se je okrog planinske postojanke, nad katero je mogočno in daleč tudi tja doli v avstrijske Lučane in sosedne kraje vidno vihrala jugoslovenska trobojnica, razvila prijetna planinska zabava do poznih popoldanskih ur.

Nova planinska postojanka na Sv. Pankraciju je v dveh, zaenkrat še primitivnih lesenih poslopjih, ki sta last cerkvenega konkurenčnega zbora in ki jih je vzela podružnica SPD v najem. Ena je urejena za prenočevanje, druga za preskrbo s pijačo in hrano. Tik poleg koč teče meja med Avstrijo in našo državo. Podružnica namerava tekom časa kupiti ali vzeti v najem še tretje, v bližini stojee privatno poslopje, ter ga istotako preureditev v planinske svrhe.

Led je prebit, tok našega turizma bo se usmeril v večjem obsegu tudi na naš obmejni Kozjak!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Ponedeljek, 12. maja. Zaprto.

Torek, 13. maja ob 20. uri »Adieu Mimis«, ab. A. Kuponi.

Sreda, 14. maja. Zaprto.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 12. maja ob 20. uri »Caričine Amazonke«. Gostovanje Mariborčanov.

Krs na predstava slovenskega dela na mariborskem odru V najkrajšem času se bo vršila vprizoritev nove Kraigherjeve drame »Na fronti sestre Žive«. — Kraigher je že s svojo prvo dramo »Školjko« dokazal, da je eden najresnejših sodobnih slovenskih dramatikov. »Na fronti sestre Žive« potrjuje znova njegov sloves kot izvrsten dramatik. Drama se vrši za časa svetovne vojne v zaledju. Režira g. J. Kovič. Predstave so nepriemerne za deco.

Slovenski književni jezik in mariborsko gledališče

Književni jezik je kot material besednega umetnika eden izmed glavnih faktorjev narodne kulture. Zato menda ne bo treba še posebej poudarjati važnost pravilne izgovarjave. Ker pa ga kot produkt dolgoletne literarne tradicije in zmes najrazličnejših dialektov nikjer ne govore in živi torej razen v šoli le še v nemi knjigi, je gledališče edina institucija, ki more in mora jezikovno vzgajati.

Zato je dolžnost gledališča, da književni jezik čim vestneje goji. Oderski jezik mora biti izključno književni jezik in le redko se sme iz res utemeljenih razlogov (n. pr. izraziti lokalni kolorit) odstopiti od tega načela. Komika, ki gradi le na pačanju jezika, je cenena in nedopustna!

Redkokdo govori idealen književni jezik, ki je posebno Štajercem radi pretežne množine kranjskih elementov težak; vendar pa to za gledališče, ki ima le malo igralcev Štajercev in nobenega tučca, še ni opravičilo za omalovaževanje jezika. V našem gledališču nastopajo igralci iz najrazličnejših pokrajin Slovenije in vsak govori svoj dialekt. Edino »književno« na njihovem jeziku je, da se drug od drugega nalezejo kake le redkokečaj pravilne oblike.

Taka rovtarščina je pri mojstrih naše besede kakor klofuta. Na našem odru dobi človek pač slabe pojme o Cankarjevem opojno valovitem slogu, o župančičevi do potankosti izklesani besedi ali o

kipečem, kmetiško bujnem jeziku Novačanov.

Predaleč bi me zavedlo, če bi hotel vsakega posameznega igralca podrobno karakterizirati, hočem zabeležiti le to, kar mi je posebno udarilo na uho. Iz množice igralcev moram že začetkom izvzeti gđni Kraljevo in Savinovo, ki se res uspešno trudita približati se idealu čistega književnega jezika. Pri ostalih takega hopenja ni opaziti. Da govori g. P. Kovič kot župan v Cankarjevem »Poljušanju« v dialektu, ni dopustno, čeprav je razumljivo, če pa to dela g. Grom kot simbol umetnika, je naravnost gorostasto. Pravilnega redukcijskega vokala (polglasnika) na našem odru skoroda sploh ni slišati; razen tam, kjer ne bi smel biti. (Moderne vokalne redukcije slovenski književni jezik ne upošteva; reče se torej nič, kruh itd. s čistim i-jem oziroma u-jem). Ravno tako skoro nihče ne loči nedoločnika od naimenilnika. Pravilno izgovarjanje i-ja na koncu nedoločnika, nikoli ne zveni prisiljeno — če človek zna! — saj ga govore na vsem vzhodnem Štajerskem. Ravnotako je treba ločiti ozka o in e od širokih. Naglašanje je problem, ker v slovenščini še omahuje. Dober kašpot za igralca je ritem, ki ga pri nas vpoštevajo le v vezani besedi. Ritmika Novačanovega Hermana Celjskega se je v Mariboru komaj opazila.

Opozoril sem tu le na najnujnejše napake, je še mnogo manjših, ki pa jih bomo radi izpregledali, če bomo videli le nekaj prizadevanja. (J. D.)

Šolska vodstva pozor!

Letošnji ljubljanski jubilejni velesojem se bo vršil od 29. maja do 9. junija. Šolska vodstva posebno ona na deželi, naproša uprava ljubljanskega velesoja, da naj svoje majske izlete uredijo tako, da si bo mladina v zvezi z izletom mogla ogledati tudi velesojem. Na velesojem bo zbrano vse, kar more zanimati tudi mladino in dvigati njen narodni ponos. Kajti večino razstavljenih predmetov je ustvarila slovenska roka in slovenski um. Razlaga pod vodstvom strokovnega učiteljstva bo mladini v največjo korist. Za učence vseh šol velja znižana vstopnina po Din 3. spremljačoe učiteljstvo je vstopnine prosto.

Tečaj za pridelovanje krme

se bo vršil na vinarski in sadjarski šoli v četrtek, dne 22. maja. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8.—12. dopoldne in od 14.—17. popoldne. —

Mariborski in dnevni drobiž

Z autobusom na akademijo pri sv. Jurju ob Ščavnici

Senekovičev avtobus je kakor ustvarjen za večje družabne izlete. Velik je, udoben in praktičen, celo svoj separe ima. Izmed naših izletnikov ga je zasedla naša nada, naši bodoči očetje in matere in se celo pot prav imenitno zabavala. Za prehrano cele družbe je temeljito poskrbela ga. Zemljičeva. Ni čuda, da so že čez eno uro vsi potniki postali nenavadno zgovorni, ko pa je bil vsak obdarjen s celim svinjiskim jezikom, domu grede pa s prekajenim kolenom. Med vožnjo v krasnem pomladanskem jutru je padla marsikatera resna, kakor n. pr. da se spremeni grad Hrastovec v prepotrebno umobolnico, še več pa je bilo veselih. Tu le samo nekaj: ko brzimo med pobožniki proti Sv. Trojici, meni nekdo: »Zakaj ta cerkev 3 zvonike?« »Trojica so vendar tri osebe, vsaka ima svoj stolp.« »Koliko pa bi jih potem moralo biti pri »Vseh Svetih« če bi vsakemu hoteli postaviti enega?« Ali »Kje se ustavimo pri Sv. Trojici?« »Pri Golobu.« »Pri katerem Golobu? Pri Sv. Trojici je tolko Golobov, kakor na Mestni hranilnici.« In v tem tonu je šlo dalje do Radgone, Radence; za poldne nas je dobro oskrbel g. Horvat v Kapele; Tu nam je razkazoval g. Glaser tudi državni vzorni vinograd, nekdanj last grofa Bathyanja. Od Kapele je nepopisljivo lep razgled na vse strani okrog precej visoko ležeče cerkvice; vsepovsod lepe vile in zidanice, cerkve in cerkvice, v daljavi pa mogočni hrbet zelenega Pohorja.

V St. Jurju so nas pričakovali s kruhom in soljo ter vinom v priprostem vrču. Pozdrav je govoril zaposta Kreft. Pri Kocmutovih na vrtu zopet nepriljenno domača pogostitev. Ležali smo v travi in jedli in pili in bili veseli. Med tem priropotajo še avti in avtobusi iz St. Lenarta, Ljutomer, Radgone, Radence in trg je bil poln domačinov in prijateljev društva.

In kaj naj povem o akademiji? Na sporedu je bilo 16 točk, ki so se izvršile z največjo ljubeznijo do stvari. Vsakemu otroku je ličece kar žarelo od radosti, da ga gleda taka množica tujecev in domačin. Vsa čast tem delavcem. Nihče se ni zmešnil, da sedimo v preprosti leseni šupi, skozi katero vleče lahen vetriček. Videli smo le voljno deco in požrtvovalne učitelje, ki vodijo nov rod novim ciljem naproti. Pozabili smo na domačega župnika, ki je še v nedeljo jutraj prečital svojim vernikom nekaj, kar bi naj izgledalo kot neke vrste svarilo pred sokolsko akademijo in telovadbo, pa je le koristilo stvari. Vse je bilo zasedeno. Brat starosta je z veseljem pogledal po polni dvorani in šepetal svojemu znancu na uho: »Hvala bogu polno je«. Tudi mi smo se radovali tega uspeha, čestitati vzornim učiteljem in se ob sončnem zatonu spet vračali v mesto, na delo, za kruhom. Lep je bil ta izlet, dolg pa 112 km.

Bivši mariborski veliki župan umrl.

V soboto 10. tm. je umrl v Ljubljani bivši mariborski in pozneje zadnji ljubljanski veliki župan, honorarni profesor na pravni fakulteti ljubljanske univerze, g. dr. Fran Vodopivec, star 51 let. Podlegel je daljši bolezni, črevesnemu raku. Po lanski operaciji je nastalo trenutno olajšanje, vendar pa se mu ni povrnilo zdravje. Bil je znan kot eden najboljših slovenskih pravnikov, ki je mnogo pisal v »Slovenskem pravniku«, »Času« in beograjski »Policiji«. Bil je tudi predsednik oblastnega odbora »Jadranske straže« v Ljubljani. Kot uradnik je bil izredno sposoben in vesten ter po najboljši vesti objektiven. Bodi mu tudi med nami ohranjen časten spomin! —

Nove paviljonske zgradbe na ljubljanskem velesojem.

Uprava ljubljanskega velesoja gradi dve novi razstavni stavbi, ki sta namenjeni za tekstilno industrijo, usnje, papir in lepenko. Stavbi sta že skoraj dovršeni in stojita ob levi in desni strani avenije, ki vodi od glavnega vhoda proti paviljonu čehoslovaške republike. Reprezentativni stavbi podaljšata sejmishču poleg nova, moderna lice.

Spremembe posesti.

Josip in Leopoldina Mastnak, pos. na Dobrni, sta kupila od g. dr. Al. Juvana lišo v Strossmayerjevi ulici 35 z vrtom vred za 310.000 Din; gospa Matilda Čeh, posestnica v Mariboru pa od Tomaža in Josipine Kavur lišo v Betnavski ul. 4 za 78.000 Din.

Smrtna kosa.

Danes ob 4. jutraj je umrla v Počehovi št. 325 gostilničarka, gospa Valburga Neubauer, stara 41 let. Blag ji spomin!

Iz preiskovalnega zapora izpuščen. So bili včeraj dopoldne od 6 delavcev v državnih železniških delavnicah, ki so bili radi suma komunistične propagande aretirani dne 13. marca, trije, glede katerih je izkazana popolna nekrivda: Ivan Pšeničnik, Lekš in Rebernik. Ostali pa so v preiskovalnem zaporu, še župan, Weinberger in Canžek. Izpuščen trije so žrtev brezvestnega denuncijanta, ki se v svoji moralni pokvarjenosti ni ustrašil zločina, da uniči existenco rodbinskih očetov. Upamo, da bo železniška uprava, ki je po aretaciji vse odpustila, glede onih, ki so izšli kot nekrivi, na njih storjeno krivico popravila in da bodo nujno zopet sprejeti v službo. —

Kopališko restavracijo na Mariborskem otoku

je kopališni odbor v svoji zadnji seji oddal za 3 leta v najem g. Jos. Majdiču, restavraterja v Grajski kleti. —

Pristojbina za ogled kopališča na Mariborskem otoku do otvoritve.

Kopališki odbor je dovolil mariborskemu Olepševalnemu društvu, da sme do dneva otvoritve pobirati od posetnikov na Mariborskem otoku, ki si pridejo ogledat nove kopališke naprave, pristojbino in sicer po 1 Din od odraslih, po 50 p od otrok. To je bilo Olepševalnemu društvu dovoljeno iz razloga, ker bo oskrbe na otoku klopi ter uredilo park in nasade za sprehajalce.

Ne Felberjev, ampak Mariborski otok.

Z ozirom na še vedno se ponavljajoče jezikovne razprave o nazivu Felberjevega otoka je treba opozoriti na dejstvo, da je občinski svet mariborske mestne občine, ki je zemljknižna lastnica otoka, na podlagi predloga Olepševalnega društva že v eni izmed svojih lanskih sej sklenil, da se ima otok imenovati Mariborski otok. Olepševalno društvo je ta predlog stavilo v smislu sklepov ankete, ki se je vršila ob sodelovanju raznih mariborskih društev.

Iz gugalnice padel.

Včeraj popoldne je med guganjem padel iz domače gugalnice 10 letni Rajko Čokl z Vojaškega trga ter si pri padcu zlomil desno roko. Ponesrečenca so morali z reševalni avtom prepeljati v bolnico. —

Slovo.

Ker mi je zaradi naglega odhoda iz Maribora nemogoče, da bi se osebno poslovil od vseh svojih dragih znancev in prijateljev, poslavljam se od njih tem potom s prošnjo, da me blagovolijo ohraniti v bodoče v prijaznem spominu. — Art. pukovnik Milutin Vukotić. — 1405

Sinfonija ljubezni, melodija radosti, to jo večerna pesem osamljenih duš

„DVOJE MLADIH SRC“

Ob premijeri spremlja film VOJASKA GODBA Pride v KINO „UNION“

Velika kavarna.

Danes, ponedeljek, Ferri Ferretty, v sredo kabaretni večer. 1406

Pri utrujenosti, razdraženosti, tesnobi, nespanju, srčnih nadlogah, tesnobi v prsih poživite naravna »Franz Josefova« grenčica trajno obkroži v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje. Profesorji za boleznih prebravi izjavljajo, da se »Franz Josefova« voila pri poljavih, ki imajo svoj izvor v zastrupljenju želodčnega črevesnega kanala, obnese kot izborna odvajalno sredstvo. —

»Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. I.

Anastasiopolis

OD ARHEOLOGOV SE NERAZKRITE RAZVALINE MRTVE STRAŽE BIZANTIA V MEZOPOTAMSKI PUŠČAVI.

Ko so pred kakimi 6000 leti iz azijske zakladnice narodov prišli Babilonci v Mezopotamijo, premagali Sumerijce in ustvarili ob Evfratu in Tigrisu močno državo, se je del njihovega plemena odcepil in ustanovil veliko asirsko cesarstvo. Mezopotamsko dolino zapirajo na severu in vzhodu silne gore, težko prehodne, z juga pa strašna arabska puščava. Vse trgovske in vojaške karavane so imele samo eno veliko pot: po kopnem v Indijo in do Sredozemskega morja. Tod so Babilonci prihajali in izmenjavali blago z Egipčani. Pozneje so se Rimljani več stoletij borili za to pot, ki jim je omogočala trgovanje z Indijo. Ob tej poti so stale najmočnejše trdnjave: ob prehodu preko Evfrata leži Karhemiš, stara hititska trdnjava, koje razvaline so odkopane in nudijo dokaze o visoki stopnji umetnosti in kulture v mestu, ki je cvelo pred kakimi 3000 leti. Dalje proti vzhodu je staro rimsko mesto Nisibis, najvažnejše v severni Mezopotamiji. Med Evfratom in Trigrisom pa je beduinsko mesto El Hatra, kollega razvaline se še danes prazijo pod žarkim mezopotamskim solncem. Izven te kulturne poti je bila od zapada na vzhod samo še ena karavanska pot iz Emese (Homse) po sirijsko-arabski puščavi naravnost do Babilona (Bagdada). Tudi ta pot je bila zelo važna, in tako se je v Palmirski oazi razvilo zelo bogato mesto, ki je živelo samo od trgovine.

Rimljani so pač držali pod svojo oblastjo Anatolijo, center Male Azije. Siro Mezopotamijo pa le kratke čase. Saj so celo Malo Azijo morali ščititi proti raznim vpadom Perzov in drugih s celo vrsto utrjenih mest: Edes, Amida, Anastasiopolis. Tam, kjer leži nekdanja prestolnica severne Mezopotamije, vodi cesta po nepregledni stepi, kakih 40 km stran od kurdskega Taurusa, današnjega Tur Abdina. Tam počiva na strmih obronkih Anastasiopolis. Dočim so druge trdnjave deloma izginile, pa je Anastasiopolis še v razvalinah ohranjen, ker se doslej še nikomur ni zljubilo, iti 40 km daleč na sever po stepi in odnašati od tam kamenje. Edino prebivalci male kurdske vasi Dara, ki je v bližini, so nekaj malega raznesli.

Zgodovina o tej nekoč važni obmejni trdnjavi le malo beleži. Za časa cesarja Justinijana se je tam boril vojvoda Belizar proti Partom. Pozneje so Anastasio-

polis osvojili in razrušili Perzijanci. Zanimivo pa je, da se doslej ni na teh razvalinah ustavil še noben arheolog. Pač pa je nekega vročega mezopotamskega poletnega dne jahal tam mimo inž. E. Birk in je pozneje v velikih obrisih opisal razvaline Anastasiopolisa.

Našel je zapadno od mesta kamolome, v katerih se je delalo čisto po rimskih metodah. Našel je kamenite bloke velikih dimenzij, mnoge po več metrov dolge. V starih delih kamoloma je našel tudi grobove, deloma prave grobnice, deloma samo vdolbine s stopnicami. Pri vsakem grobu pa je našel ob vходу malo izklesano jamico za žito in vodo, da so se ptice pred grobom odpočile. Ako tega niso storile, je bilo to po veri takratnih prebivalcev znamenje, da duša pokojnika ne more najti miru v grobu. V nekem kotu je našel celo grob iz bizantinskih časov, okrašen z angelskimi glavami, torej iz krščanske epohe. Kurdi so pozneje vse grobove oropali, možno pa je, da je pod peskom še mnogo nedotaknjenih. Razvaline hiš, ki so razumene vse pod zemljo, kažejo na bizantinsko dobo. Na najvišji višini mesta je našel Birk rezervoar za vodo, edinstven po svoji uredbi. Ker je celo pogorje Tur Abdin kršno in propušča vsako kapljo dežja, so morali prebivalci Anastasiopolisa skrbeti za to, da so nabrali veliko zalogo vode, ki jim je pomogla, da so vzdržali še tako dolgočasno obleganje. S te višine se vidi tudi celo območje mesta. Na severu je mala kurdska vasica, na vzhodu še skoro popolnoma ohranjen stari mestni zid, na jugu pa samo ostanki obzidja. Od vzhoda teče v mesto reka, ki ima vodo samo na zimo in spomlad, in se steka na jugu v Habur, pritok Evfrata. Celotno korito reke je v območju mesta še danes obzidano z velikimi kvadri. Iz reke vodijo na obe strani prekopi in namakajo dobro zemljo, ki rodi smokve, breskve, trto itd. V Kurdskem selu je samo eno veliko poslopje: »rezidenca« vaskega šejka, ki si je zase zgradil pravo palačo in sicer edini iz materiala od sicer nedotaknjenih razvalin Anastasiopolisa, ki se vedno pričakujejo arheologov, da jim iz bogatih ostankov rekonstruirajo življensko sliko iz onih morda burnih dni, ko je bizantinska obmejna trdnjava igrala v področju Taurusa važno vlogo.

Obredni sloni

z Bangkoka, prestolnice siamskega kralja, poročajo o sledečem zanimivem dogodku: Sveti sloni tvorijo veliko privlačno silo za tujce. Neka ameriška družba si je pod vodstvom dvornih uradnikov ogledovala kraljevo palačo v Bangkoku. Vsi gospodje in dame so bili v navadni turistovski obleki, kakor se to zelo često dogaja. Ko so vstopili v hlev za slone, so postale velike živali nenadoma silno vznemirjene. Nobeno prigrvanje uslužbencev, nobene slaščice, nobena pijača slonov ni mogla umiriti. Dvorno osebje je postalo vedno bolj preplašeno in je pripisovalo v svojem praznoverju vsi krivdo za razburjenje svetih slonov pomanjkljivi in neprimerni obleki gostov, posebno dam, ki so imele na sebi pisane svilene bluze ter so bile deloma celo brez nogavic. Pod vtisom tega dogodka je zato sedaj vlada odločila, da morajo imeti v bodoče obiskovalci svetih slonov v znak spoštovanja običajno dvorno obleko: velika večerna toaleta za dame, gospodje pa frak in belo kravato.

Zgodovina Amerike v 500 besedah

Za sestavo besedila na spominskih tablah, ki naj ovekovečijo zgodovino Zedinjenih držav na skalovju Black Hillsa v južni Dakoti v nič več kot 500 besedah, so zgraditelji spomenika določili bivšega predsednika Zedinjenih držav, Calvina Coolidgea. Njemu je pripadla častna naloga, da v malo besedah veliko pove. In res je Coolidge z izredno sposobnostjo razdelil zgodovino Zedinjenih držav v 7 poglavij, za vsako ima na razpoloženju 71 besed, pri čemer mu ostanejo še 3

Tihotapstvo alkohola v podmornici

Nizozemska policija je dobila od ameriške obalne straže sporočilo, da opravlja neka inozemska podmornica tihotapsko službo. Policija v Kaliforniji je prišla namreč na sled, da dobivajo tihotapci ob obali na nerazumljiv način velike množice alkohola, čeprav je skoro nemogoče priti skozi zaporni pas. Tihotapci se poslužujejo sedaj podmornice, ki prevzame svoje blago že na odprtem morju od nekega velikega parnika, nato pa se podmornica potopi in se prikaže zopet šele na nekem zelo skritem kraju ob obali.

Sport

Ilirija — Maribor 4:1 (2:1)

Druga finalna tekma za prvenstvo Dravske banovine je končala z zmago Ilirije s tremi goli razlike. SK Ilirija se je torej priborila naslov prvaka Dravske banovine in se s tem kvalificirala za tekme v državnem prvenstvu.

Pred ogromno množico občinstva, (bilo jih je okoli 4000) sta nastopili moštvi v isti postavi, kakor zadnjo nedeljo v Mariboru. »Ilirija« je zmago zaslužila. »Maribor« ni predvajal one igre, ki smo jo videli zadnjič. Predvsem je odpovedala napadalna vrsta, ki je bila indisponirana. Bertoucelj je bil takoj po začetku igre blesiran; Priver in Najžer sta bila vedno postavljena »hladno«. Med krili je bil Čmrl boljši; imel pa je veliko smolo. Najslabši del moštva je bila krilska vrsta, ki ni držala zveze med napadom in obrambo. Kirbiš je igral daleko izpod svoje forme. Iršič in Prevornik sta čisto po nepotrebnem predolgo držala žogo in tako dala možnost za start nasprotnika, kar je vedno končalo s tem, da sta žogo zgubila. Način igranja vsekakor ni bil na mestu, in se bi morali igralci zavedati, da se mora gole streljati, ne pa »driblati«. Ožja obramba se je morala kloniti zaradi neprestanega pritiska, vendar se je v celoti še najboljši odrezala. Koren I. je sicer zakrivil 4. gol, vendar je igral z vso požrtvovalnostjo, da prepreči še večji poraz.

Savo je tudi »garal«, rešil je, kar se je dalo. Vrtar Koren II. je opravil ogromno delo brezhibno; na dobljenih golih ni mogel posredovati in je popolnoma izvršil svojo dolžnost.

SK Ilirija je imela svoje najboljše moč v napadu, ki je igral zares z elanom in požrtvovalnostjo. Njegovi napadi so zaključili zmiraj z razantnimi strelji na gol. Krilska vrsta ni zaostajala in je premišljeno delila žoge. Ožja obramba je brezhibno opravila svoje delo.

Sodil je g. Mies z Dunaja. Sodil je sicer strogo, toda glede faulov ni bil zmiraj na mestu. V splošnem pa je bil objektiv.

SK Železničar:SK Donawitz 3:3 (2:1)

Ob maloštevilni udeležbi od strani gledalcev se je včeraj vršila na igrišču SK Železničar mednarodna tekma med prvacom Gornje Štajerske SK Donawitz in SK Železničarjem. Tekma je bila le včasih na višku. Formacija SK Železničarja je bila prav nesrečno sestavljena. Leva stran je bila popolnoma nemogoča. Pišef kakor Pezdicek ne spada v moštvo. Heller se boljša, vendar mu manjka še precej do dobrega vodjo napada. Bačnik je bil še edini, ki je spravil življenje v napad. Pezdicek II. prehitro oddaja žogo. V krilski vrsti je bil Frangeš indisponiran; najboljši je še bil Ronjak. Ožja obramba je bila tokrat precej nesigurna. Majhanc v голу je branil, kar se je dalo.

Pri gostih smo občudovali izvrsten napadalni trio, ki bi skovito menja poteze, le pred golom pozabijo streljati na gol. Zelo je ugajal srednji krilec, ki je bil nemoren v obrambi in v podpiranju napada. Tudi obas, transka krilca sta storila svojo dolžnost. V obrambi je paradiral mirni vratar. Oba branilca sigurna z repimi odbojnimi udarci.

Sodil je gosp. Bizjak, ki je imel proti zelo discipliniranim moštvom lahko stališče.

SK Rapid:SK Železničar 5:3 (3:2)

Kot predtekma k mednarodni tekmi se je vršila včeraj prijateljska tekma starih gospodov »Rapida« in »Železničarja«, ki je končala z zmago »Rapida«. Sodil je g. Marinič.

SK Železničar res.:SK Mura 3:0 (1:0)

Rezerva SK Železničar je gostovala v Murski Soboti proti SK Mura in po lepi igri zaslužen zmagovala v razmerju 3:0. SK Mura je bila v prvem polčasu popolnoma enakomeren nasprotnik, le v drugem polčasu ni izdržala tempo. Od do-mačinov so bili Čiček Voršič in Benček najboljši. Tudi vratar se je izkazal za zelo latiranega igralca.

SK Varaždin:SK Rapid 4:3 (2:2)

Mariborski Rapid je včeraj odigral prijateljsko tekmo v Varaždinu. Tekma je

končala s pičlo zmago »Varaždina«. Baje je bil tudi sodnik pristranski, ki je ob vsa ki priliki oškodoval goste.

Ostale tekme.

Ljubljana: prvenstvene tekme: Graifka:Natakar 7:1 (4:0); Slovan:Reka 5:2 (3:1).

Zagreb: Gradjanski:Budai »33« (Budapest) 3:2 (1:1).

Beograd: prvenstvena tekma BSK.: Jugoslavija 4:0 (2:0). BSK je s to tekmo postal prvak Beograda.

Split: Hajduk:Sašk (Sarajevo) 4:1 (1:0).

Mednarodni sport.

Dunaj: prvenstvena tekma: WAC:Ha-koah 2:1 (0:0). Rapid:Schwaben (Augsburg) 5:4 (1:1); Slovan:BAC 2:1 (1:1).

Budapest: meddržavna tekma za evropski cup: Italija:Madžarska 5:0 (1:0).

Pariz: Češkoslovaška: Francija 3:2 (2:2).

Berlin: Nemčija:Anglija 3:3 (2:2).

HAZENA.

SK Concordia : S. Mura 6:4 (3:1).

V Zagrebu se je včeraj vršila odločilna tekma za prvenstvo zapadnega podsavja. Po ogorčeni borbi je zmagala družina SK Concordia, v razmerju 6:2.

Sevnica: prvenstvena tekma: Atena (Ljubljana):SK Sava 27:2 (14:1).

Ljubljana: Ilirija:Atena 9:1 (5:1).

Sestanek plavačev

SSK Maribor se bo vršil danes, ponedeljek, ob 19.30. uri v posebni sobi hotela »Pri zamorcu«.

Sokolstvo

Strelski odseki v Sokolski društvih

Ministrstvo vojske in mornarice je pri-znalo — kakor znano — članom Sokola krajevine Jugoslavije, ki so bili 5 let te-lovadci, olajšave v vojaški službi. Nau-ga Sokolstva je zato, da upraviči prič-a-kovanja, katera je vanj stavilo imeno-vano ministrstvo s svojim ukrepom. Tre-ba ni le, da navadi Sokolstvo svoje mlaj-še članstvo korakanja, redovnih vaj itd., nego treba se je čim prej lotiti tudi pri-prav za vaje v streljanju ter za ves v to svrhu potrebni, strelskim vajam nužno predhodni pouk: spoznanje puške in mu-nicije, najpreprostejše rokovanje s puško (K nozi! O desno rame! Gotovo! Itd.), merjenje in dr. To se naj doseže v poseb-nih odsekih, kateri se naj po Sok. društvih ustanavljajo (slično drugim special-nim odsekom, kakor so smučarski i. pod.). Iz strelskih odsekov seveda niso izključeni člani, ki imajo vojaško službo že za seboj, niti članice; vsekakor pri-pročam pripadnost, k strelskim odsekom predvsem mlajšim članom ter naraščaj-nikom z dovršenim 16. letom.

Da se ustanovitev takih odsekov v So-kolstvu omogoči, je naša župna uprava storila s svoje strani vse, kar je mogla, da se za sokolsko organizacijo dosežejo iste ugodnosti, kakor jih imajo strelske družine. Dokler pa Sokolstvu samemu te ugodnosti ne bodo priznane, za ta čas je pristala Oblastna strelska družina v Ma-riboru, ki ji je sami ježeče na razširjenju strelskega gibanja, pa bilo to tudi v po-dročju Sokolstva, na naslednji aranžman: pripadniki Sokola lahko snujejo v Sok. društvih strelske odseke, ki pa morajo šteti najmanj 10 oseb. Za vsakih 10 oseb daje namreč Ministrstvo vojske in mor-narice na razpolago po 1 puško ter ob njih pristopu 1000 nabojev zastoni. Sok. društva javijo pripadnike strelskih odse-kov potom župne uprave Oblastni strel-ski družini, ki jih sprejme kot svoje iz-redne člane. Mesečni prispevek izrednih članov znaša 1 Din na osebo.

Bratska Sokolska društva pozivam, da pristopijo čimprej k snovanju strelskih odsekov, zlasti društva po deželi, ker je strejanje tudi jako privlačno propagand-no sredstvo; zlasti za kmetsko mladino. Upam, da poziv ne bo ostal »glas vpijo-čega v puščavi!« — Zdravo!

Dr. M. Kovačič,
starosta župne uprave SKJ V Mariboru.

Zasiguranje vagonov za izvozno sezono.

Iz Beograda poročajo, da bo te dni de-finitivno sklenjen sporazum med našim prometnim ministrstvom ter ministri Av-strije in Nemčije, ki bosta posodili za na-šo izvozno sezono potrebno število va-gonov.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Epigonijski roman

91

»Ne pojdem!«

Toda ko je napočil večer, je pričel nestrpno dirjati po svoji sobi. Kmalu nato je šel od doma, in kakor da si je že davno na jasnem, kaj mu je storiti, se je brez obotavljanja napotil proti parku, tja, kjer je bil predsinočnim preplezal ograjo.

Tam je čakal, dokler ni vse pomolknilo v palači in dokler ni prišla ura, ko se mu je zazdelo, da mora biti Primavera na svojem običajnem mestu. Naposled se je zavijtel preko ograje, dospel po istih drevoredih do iste trate kakor zadnjikrat ter našel Beatrice na isti granitni klopi.

Krenil je naravnost proti njej. Zares, čakala ga je. Nasmehnila se mu je, ko je videla, da prihaja.

Kar sta si pravila ljubimca med tistim večnim jecanjem, ki je jezik vseh zaljubljenec v vseh deželah že od začetka sveta, to prepuščamo svojim bralkam in bralcem, da si naslikajo z lastno domišljijo. So pač prizori, ki jim pero ni kos — prizori, ki jih človek ne more naslikati v njih izvorni prelesti.

Obadva sta bila krasna v žarenju svoje ljubezni, slajše in svetlejši od žarenja sladkih zvezd! Bila sta daleč od vsega sveta, vsa zaglobljena v očarano oboževanje krasote drug drugega!...

A vendar, prišla je minuta, ko se je bilo treba ločiti. Po zadnjem slovesu je Primavera počasi odšla proti palači. Ragastens je ostal na svojem mestu, nepremično, ves okamenel od svoje sreče; in že dolgo je ni bilo več videti, ko se je z globokim vzdihljajem tudi on odpravil domov.

Ko je bil že blizu ograje, se mu je zazdelo, da hodi nekdo za njim. Naglo se je obrnil. Zares, nekdo mu je sledil.

In ta nekdo niti ni mislil na to, da bi se skril. Ragastens je videl njegovo visoko postavo plavati v mraku. Urno je skočil za neko drevo ter počakal, da bi šel človek mimo.

Toda on ni šel mimo... Obstal je pred drevesom, stopil okrog debla in se ustavil pred Ragastensom.

»Knez Manfredi!« je zamrmral vitez, in v glavi se mu je zavrtelo.

Starček je prekrizal roke in rahlo sklonil svojo visoko postavo; njegove oči so temno plamenele. Ragastens je takoj spoznal, da vé vse!

Ves poražen od groze — ne zaradi sebe, nego zaradi Beatrice! — je napel vse moči, da zbere svoje misli.

»Knez...« je izpregovoril.

»Niti besede!« je dejal starček s tako izpremenjenim glasom, da ga je Ragastens jedva spoznal. »Vse sem videl, vse sem slišal. Spričo strašne nesreče, ki me zadeva, se zahvalite Bogu, da ohranjam hladno kri in da vas ne ubijem tu na mestu kakor psa, ker nočem škandala in madeža na svojem neomadeževanem imenu! Jutri... pri meni doma... vas pričakujem...«

»Pridem, knez!« je dejal Ragastens, ki so mu kneževe besede mahoma vrnile mir.

»Na to računam, gospod — ako vam ostaja le še iskrica časti in poštenja!«

»Pridem!« je ponovil Ragastens ponosno.

S široko gesto je pozdravil kneza. In nato je brez opreznosti, ki je bila zdaj nepotrebna, krenil naravnost proti ograji ter se zavijtel na drugo stran. Kmalu je bil svet doma.

Tu pa, v molčeči samotji, se mu je šele jasno razodela vsa strašnost položaja. Iz tega položaja ni poznal izhoda. Biti se s knezom Manfredi!... Ubiti ga!... Kaj še! Ali bi mogel storiti kaj takega? Man-

fredi je bil star dvainsedemdeset let. In vrhu tega — ubiti kneza je bilo isto, kakor odreči se Primaveri na veke.

Kaj torej?... On je slutil samo eno, strašno možnost: knez Manfredi ga ima pravico ubiti; knez ga bo ubil!... In Ragastens je bil prav zdaj šele spoznal, kaj se pravi živeti!

Ta noč mu je bila strašna. Do jutra je izmišljal rešitve, a druga za drugo se je rušila v prah. Dan je napočil, ne da bi mu bilo prišlo kaj zadovoljivega na um. Sklenil pa je obvestiti kneginjo Beatrice, preden pojde k Manfrediju.

Toda ko je prišel v palačo Alma, je zaman begal po hodnikih in dvoranah, kjer je običajno srečal Primavera: nikjer je ni mogel najti. V smrtnem nemiru se je velel prijaviti knezu Manfredi, češ, da je v palači, njemu na razpolago in v pričakovanju njegovih ukrepov. Toda odgovorili so mu, da je knez Manfredi v tistem zborovanju. Ragastens je moral čakati.

Okrog poldneva se je zvedelo, da ne bo nikakih avdienc, in razširila se je vest, da je knez Manfredi varno bolan. Obenem pa je prišel k Ragastensu eden izmed kreževih slug.

»Moj gospodar,« je dejal, »vas prosi, da bi ga posetili zvečer.«

»Dobro,« je odgovoril Ragastens.

Ragastens je odšel iz palače še razburjenejši, nego je bil prišel.

»Kaj se godi? Ta negotovost je strašna,« je premišljal sam pri sebi. »Zakaj nikjer ni videti Beatrice? Zakaj mi knez sporoča, da me ne more sprejeti?«

Ubijaje se tisoč in tisočkrat z istimi nerazrešljivimi vprašanji je Ragastens ob rastoči tesnobi srca pričakoval trenutka, ko se je imel iznova javiti pri knezu Manfredi.

Knez pa nikakor ni bil pri seji tajnega sveta, kakor mu je bil sporočil. Dopoldne je prosil grofa Alma, naj obdrži svojo hčer s kakršnikoli pretvezami pri sebi, nato pa se je starček pripravil na sprejem Ragastensa.

Tudi on je bil preživel strašno noč, noč krutega obupa. Nato se je obup po malem pričel umikati jezi.

V posledstvu refleksa, ki ga večkrat opažamo v naravi, je on, ki je sprejel prvi udarec katastrofe z mirnostjo, stoično in se razvija do poslednjih mej besnosti, kjer postane človek s svojim omajanim umom in svojo raztrgano dušo nesposoben preudarka ter pade v dejanje zločina. In ravno v takem trenutku so mu naznanili Ragastensov prihod.

Starček je bliskoma zagledal samega sebe, kako z bodalom v roki preži na vstop mladega moža, in plane nadenj, da leži mahoma mrtev pred njegovimi nogami. Navdala ga je neodoljiva groza pred ubojstvom, zasnovanim od njegovih razpaljenih možganov, ne da bi se mogel pomiriti. Silna je bila žalost te ure.

Knez je naposled sklenil, da preloži strašni trenutek svidenja. S tem je bilo pridobljenega pol dneva.

Ko so mu prišli okrog pete ure povedat, da stoji vitez pred njegovimi vrati, je menil, da se je vendar že zbral in premagal, ter je ukazal privedi Ragastensa k njemu. Trenutek nato sta si stala moža jedva za korak narazen nasproti. Z bolno radovednostjo sta si zrla v oči, kakor da še nikoli nista videla drug drugega...

Ragastens je bil zdaj zelo miren in hladnokrvn; čakal je, Manfredi pa je v tem trenutku z grozo čutil v sebi vrenje tiste strašne jeze, ki ga je po vsej sili hotela storiti morilca, strahopetnega, nizkega morilca!... Kajti videl je, da se vitez v svoji kameniti nepremičnosti nikakor ne namerja braniti.

Teh deset minut je bilo strašnih. Ragastens je čutil, kako se mu mrzel znoj nabira pod lasmi. Zdaj ni več mislil; bil je kakor hipnotiziran od tega velikega starca, v čigar steklenih očeh se mu je zdelo, da čita svojo usodo. Načel se je bil očikov in borbe: ta mrkli pogled in ta mrtvaška blede obraza, pod katerima je jasno slutil nevihto, pa sta ga navdajala z vso osuplostjo in grozo.

Ragastensa, ki se bodala ne bi bil prestrašil — Ragastensa je bilo v tej minuti strah. Kajti knez je očividno iskal kake krvave besede, kake strahovite psovke, da mu je zaluča v obraz...

Gnev, ki ga je bil že ukrotil, brezumn, besni, razbrzdani gnev se je iznova polaščal vsega njegovega bitja. Njegova roka je trepetaje segala po ročaju bodala. Ragastens je videl to kretanje, a se niti ni ganil, da bi se branil ali umaknil...

Ta hip pa so se velika vrata odprla na dvoje, in grofovski predstavitelj je stopil v sredo salona ter javil svečano, s povzdignjenim glasom:

»Predstavljajo se glasniki in odposlanci njegove Svetlosti Cezarja Borgia, vojvode Valentinoškega in vojvode Gandijskega, ki prinašajo knezu Manfredi, vrhovnemu poveljniku zavezniške armade, svojega visokega gospodarja mirovne ponudbe!...«

Ragastens ni trenil. Morda niti niti slišal ni. Samo videl je, kako se je roka kneza Manfredi povesila.

Videl je, kako je dvignil glavo in se ozrl s pogledom, v katerem se je svetila blaznost. Nato je sledil temu pogledu. In zapazil je, da so vrata odprta na dvoje.

Velika galerija je bila polna velikašev in častnikov v orožju. Blizu vrat so trije glasniki v ceremonijalni skupini zatrobili fanfaro; nato je stopilo v dvorano troje častnikov Cezarjeve armade v bojni opravi; za njimi so se vrata zopet zaprla.

Ves ta prizor je gledal Ragastens kakor v sanjah. Že so se bili glasniki razvrstili ob vratih. Častniki-odposlanci, ki so bili pustili svoje spremstvo zunaj na galeriji, so pristopili bliže k Manfrediju in se mu globoko poklonili.

»Česa želite, gospodje?« je vprašal knez s hripavim in strtim glasom, dočim se njegov pogled ni premaknil od Ragastensa.

»Svetlost,« je izpregovoril odposlanec, »mi, častniki armade njegove Svetlosti vojvode Valentinoškega in Gandijskega, našega gospodarja, prihajamo poslani od njega v vsej časti in vernosti, da vam predložimo mirovno pogodbo...«

Knez Manfredi, mrtvaškobled in stiskaje zobe je zganil glavo.

»In takšen je ta predlog, ki ga boste vi, vrhovni poveljnik zavezniške armade ocenili po svoji visoki modrosti in svojem velikem duhu, ki ga vsa Italija rada pripoznava... Njegova Svetlost Cezar Borgia meni, da je prišla ura, ko je potreba nehati z notranjim razdorom, ki trga nesrečno Italijo na kose. Zatorej se v polni meri odreka vsakemu zahtevam do grofije Monteforte. Obvezuje se, da odvede svojo armado na rimsko ozemlje, obvezuje se nadalje, da ne bo nikdar več dvignil orožja proti Montefortu. Obvezuje se naposled, da zopet vzpostavi nekatere izmed kneževin, ki so izginile, vzlasti vašo, Svetlost, in to z vsemi pravicami, privilegiji in svoboščinami, ki so ji pristojale od nekdanj...«

Manfredi je z osuplostjo poslušal te nenavadne ponudbe.

»Za vse te ugodnosti,« je nadaljeval častnik, »njegova Svetlost vojvoda Valentinoški zahteva samo, da se vaša armada razide... V dokaz svoje poštene volje vam bo izročil dvanaest talnikov izbranih izmed velikašev njegove okolice. V dokaz poštene volje zavezničkov zahteva po pravici, da tudi oni njemu dajo poroštvo, zadovoljiti pa se hoče z enim samim talnikom. Poverjeno nam je, da vam ga naznačimo...«

»Naznačite ga!« je dejal knez kratko.

»Da vam pokaže svoje spravljive in miroljubne namene v vsej popolnosti, si naš gospodar ni hotel izbrati nobenega izmed gospodov, ki jih ljubite. Zadovoljuje se z enim izmed vaših častnikov, ki niti ni iz te dežele in ki ga jedva poznate, s tistim namreč, ki se imenuje vitez de Ragastens. Povedal sem, Svetlost. Kakšen odgovor naj sporočim slavnemu poveljniku, ki nam ga je tukaj čast predstavljati?...«

Kaj

Vse vrste pletenin

po meri. Popravila, spadajoča k tej stroki, izvršuje najbolje, hitro in ceno mehanična pletarna Javornik, Vojašniška ul. 2. 364

Najstarejši zavod za črkoslikarstvo na steklo, les, pločvino in zidovje. Specijalist za svetlobno reklamo na steklo. Ustanovljen 1. 1902. Odlikovan 1. 1922 z zlato medaljo. Gustav Philipp, Maribor, Vetrinjska ulica 11. Načrti in proračune na zahtevo. 411

Kupim stopnjasto rešetko

(Treppenrost-Verfeuerung) za lokomobil 75 konjskih sil. Rochlitz Ludovik, mlin, Dolnja Lendava. 1407

je

Elektroinstalacije,

montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilč & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Absolviran jurist

želi mesto koncipijenta pri kakem advokatu v Mariboru. Gre eventuelno tudi k advokatu na deželo. — Dopise pod »Jurist« nasloviti na upravo »Večernika«, Maribor. 1410

Za veletrgovino barv

iščemo mlajšega pomočnika. Naslov v upravi »Večernika«. 1411

Stole vpletam

s prvovrstno trstiko in sprejemam v popravilo vsakovrstne košare in sita. Josip Antloga, košarski in sitarski mojster, samo Trg svobode, zraven mestne tehnične. 529

Autofot?

Dr. Kern

Prva pomoč ponesrečenim živalim

knjiga polna ilustracij. Važna za kmetovalce in živinorejce.

Cena Din 34.— s poštnino Din 36.—.

Naroča se v

knjigarni Tiskovne zadruga, Maribor
Aleksandrova cesta 13

Oglas!

Na dan 13. maja ob 11. uri se bo vršila v komandi 45. p. p., vojašnica Kralja Aleksandra v Me-lju licitacija za nabavo sledečih živil:

4150 kg fižola, 2050 kg riža, 900 kg zdroba, 1000 kg sladkorja, 1000 kg ječmenčka, 700 kg čebule, 580 kg olja, 1350 l jesiha, 50 kg čaja, 200 kg kave (pražene), 150 kg cikorje (frank), 200 kg praženega ječmena, 200 kg testenin (fidelini), 50 kg marmelade, 50 kg suhih sliv, 10 kg drobnega popra, 60 kg govejega olja, 30 kg suhega grozdja.

Licitantje morajo prinesiti seboj dokumente o plačanih davkih in potrdilo trgovskega gremija o trgovski sposobnosti. Kavgija 5% se položi pri blagajni 45. p. p. ob 10. uri istega dne. 1404

Iz komande 45. peš. puka, br. 3161.

Inserirajte v

„Večerniku“

Najboljši

742

in najcenejši nakup nogavic, rokavic, perila ter vseh modnih in živilskih potrebščin

Modna trgovina

ANTON PAS

Maribor, Slovenska ul. 4